

ALBOAICA : Tata i-a trecut Ilinchii ca-
sa și locul și două pogoane de pământ.
Așa că...

CATRINA (năucită) : Eu nu știu... Eu
nu-i trec nimic ! (Alboaica, poancă, e
veselă, în veselie generală. Nu-i mai
răspunde Catrinei.)

(Lăutarii atacă un cîntec. Pe de-
asupra meselor, pornind din căpriorii șo-
pronului improvizat, coborau largi spirale
de hîrtie colorată. Doi copii, excitați de
petrecerea generală, alergau pur și sim-
plu pe mese, fără însă să răstoarne vre-
sticlă sau să spargă vreun pahar. Alături
de șopron, focul ardea sub cazane, în care
fierbea ciorba de potroace, sub suprave-
gherea a două muieri. Poarta mare a lui
Moromete se deschise și Ilinca intră că-
lare pe un măgar. Doi flăcăi o însoțeau,
ținînd animalul de căpăstru. Sirba se
stinse.)

GLASURI : Faceți loc, faceți loc.

(Ilinca înainta aplecată pe coama mă-
garului, simbol, în acea clipă, al sexuali-
tății încăpățîinate și eterne. Mireasa se
supunea. Intră între mese și ajunse în
fața părinților, a rubedeniilor și a sofu-
lui. Măgarul, semidresat, își plecă botul,
pata s-o răstoarne pe mireasă, care însă
se ținea bine, nu fără ca tînărul ei corp
să fie văzut, cu pulpele roșii încolă-
cite pe spinarea măgarului, cu chipul
îmbujorat, rușinat de sugestia pe care
acceptase s-o facă tuturor, că era mirea-
să și că se așteptau de la ea copii.)

CATRINA (indignată) : Obicei păgin !
(Ridicîndu-se, în timp ce măgarul era
întors, cu mireasă cu tot, și dispărea
în noapte.) Nu asta am învățat-o eu,
nemernica ! Bărbatul nu e un măgar !

O precizare

Mă grăbesc să precizez un lucru : în paginile pe care le publică
azi revista „Teatrul“, fiecare replică, fiecare cuvînt al dialogului a fost
cîntărit și definitivat de autor ; în ceea ce privește parantezele — care
il interesau mai puțin —, dacă, în locul uzualului „indicații de mișcare“,
ori coexistînd cu ele, apar aici fragmente de proză, păstrate ca atare,
cu fermecătorul lor perfect simplu oltenesc, este pentru că, deși in-
sista mereu să scurtăm, să păstrăm doar esențialul, am aminorat în-
truna, ezitînd a renunța la tot ceea ce puteau ele sugera, actorilor și
regiei, în pregătirea spectacolului. „Mai tîrziu, am să tai mai tîrziu“.
Iar acum e prea tîrziu, ar fi o impietate.

Am discutat cu Marin Preda scenă cu scenă. Citeam cu glas tare,
iar el cronometra : il interesa durata („Să nu plictisim, teatrul nu e
roman, iar eu nu știu să scriu teatru !“). Dar era „prins“, il interesa,
și apoi, dacă se apucase de o trenbă, voia s-o facă pe cît se putea de
bine. Asculta cu o modestie desăvîrșită, exemplară, orice observație,
deși ținea cu încăpățîinare la fiecare cuvînt, și elabora cu minuțiozitate.

A intuit necesitatea de a amplifica partea dramatică : astfel, a
introdus, ulterior, tabloul de la arie, acceptînd o sugestie. Am
discutat îndelung tabloul ploii ; voia să taie, se temea de faptul că e
irealizabil în teatru ; la fel, il preocupa visul lui Moromete. Lc
găseam antologice și, din nou, aminam reducerea lungilor paranteze :
de unde altundeva s-ar fi putut mai bine hrăni adevărul interpretării,
decît din aceste pagini în care trăiesc reacțiile și stările personajelor ?

LAUTARI (incepînd să cînte) : „Cucoana lui boier Bratu / Hai digloi, digloi / M-a chemat să-i repar patul, / Hai digloi, digloi / Dar ce fel de reparat, / Hai digloi, digloi / Că mai rău i l-am stricat, / Hai digloi, digloi !”
(Moromete se ridică în mijlocul acestui cîntec și se auzi finalul cînd el se și îndepărta de marea petrecere.)

Scena 4

Curtea Ficăi. Moromete intră în curte, bătut în geam. Fica ieși.

FICA : Ilie, ai fugit de la nunta fi-tei !
MOROMETE : N-am fugit, Fico, am mers încet.

FICA (surizînd cu șiretenie) : Atît de încet vîi tu la mine, Ilie ?

MOROMETE : Da, atît de încet cum se stinge lampa.

FICA : Da, Ilie, dar acum a răsărit soarele.

MOROMETE : Așa e, Fico ! Așa e, copil... (Luîndu-i chipul în palma sa aspră.) Așa face hoțu-ăsta mereu, vrei lu sau nu vrei, el răsare.

(Ea își plecă fruntea, apoi deodată îi prinse mina care o mîngîia, și o ținu strîns la sîn, în timp ce într-adevăr soarele inunda pămînturile.)

S F Î R Ș I T

Marți 15 mai, după-amiază, am vorbit la telefon. Mă ruga insistent să urmăresc și să grăbesc dactilografierea ultimei variante. Repeta : „Nu am timp”. Deși nu ne făcuse s-o simțim : nici o discuție cu el nu era pe fugă, avea o răbdare și o putere de concentrare de-a dreptul extraordinare.

Ultima convorbire telefonică am avut-o miercuri. Textul era gata, bătut la mașină. Mi-a propus să ne vedem, să facem lista de personaje și să mai facem o lectură, pentru ultimele corecturi și tăieturi. „Am repetiție” — am spus, ratînd, astfel, ultima întîlnire cu Marin Preda. Urma să plece la Focșani, apoi, la întoarcere...

Lista de personaje am făcut-o, deci, singură, în ordinea intrării în scenă. Împărțirea în tablouri și scene urmează necesitatea firească a schimbării locurilor de joc. Dar, au rămas pentru totdeauna nescrise pasajul cu care avea de gînd să îmbogățească scena nunții lîncăi, alte replici în care simțea nevoia să transcrie sugestia „de stare” a unor pasaje de proză, ori cele cîteva cuvinte răutăcioase pe care voia să le pună în gura Catrinii Alboaiicii, jelișcana prin ale cărei obrăznicii transpare ceea ce vorbesc cei din casă despre Catrina lui Moromete, în absența ei...

Nu pot încă să admit ceea ce s-a întîmplat, de aceea, probabil, nu știu cum să închei aceste rînduri, care se cuvine să fie sobre și limpezi.

Anca OVANEZ-DOROȘENCO